

Kodno preklapljanje v objavah slovenskih uporabnikov Twitterja

Špela Reher, Darja Fišer

Izvleček

V poglavju predstavimo kvantitativno in kvalitativno analizo kodnega preklapljanja v slovenskih tvitih. Analiza temelji na ročno označenem vzorcu tvitov iz korpusa Janes, za kar smo uporabili lastno označevalno shemo, ki je sestavljena iz petih ravni: jezik in vrsta preklopa, stopnja ortografske in morfološke prilagoditve preklopa v slovenščino ter slovnična vrsta preklopa. Kvantitativna analiza je pokazala, da preklapljanje ni redek pojav, da se pogosteje pojavlja znotraj stavkov, da so preklopi v enaki meri eno- in večbesedni in da vključujejo tudi slovnične besedne vrste. Med jeziki preklapov izrazito prevladuje angleščina, večina kodnih preklapov pa ohranja ortografske in morfološke značilnosti izvirnega jezika. S kvalitativno analizo smo ugotovili, da kodno preklapljanje opravlja številne diskurzivne funkcije, kot so referenčna, ekspresivna in poudarjalna, glede na semantično polje pa so preklopi pogosto povezani s popularno kulturo, zlasti TV-oddajami, športom, hrano in Twitterjem. Med kodnimi preklopi smo identificirali številne idiome, frazne glagole, kolokacije in pregovore.

Ključne besede: kodno preklapljanje, prevzete besede, računalniško posredovana komunikacija, korpusno jezikoslovje

1 UVOD

Kodno preklapljanje (angl. *code switching*) je pojav, ko dvojezični govorec znotraj ene izjave ali stavka uporabi več kot en jezik (Gardner-Chloros 2009: 4), pri čemer vsaj enega od jezikov dobro obvlada, drugega pa bodisi zna uporabljati enako dobro kot prvega bodisi ga govori le deloma (Myers-Scotton 2002: 25). V najširšem pomenu pojem vključuje tudi preklapljanje med različicami istega jezika, s katerim govorci izrazijo več kot zgolj goli pomen besed, pri čemer izbirajo med dialekti, registri, stopnjami formalnosti ali intonacijami (Gardner-Chloros 2009: 4).

Poplack (1980: 583) kodno preklapljanje definira kot menjavanje dveh *jezikov* znotraj enega diskurza, stavka ali konstituenta (angl. *constituent*), Myers-Scotton (2000: 132) pa ga opredeli kot uporabo dveh ali več jezikovnih *različic* v enem pogovoru, pri čemer je različica lahko karkoli od genetsko nesorodnih jezikov do dveh slogov istega jezika.

V predstavljeni raziskavi uporabljamo ožjo opredelitev, saj nas zanima preklapljanje med različnimi jeziki, ne pa tudi med dialekti ali registri. S proučevanjem kodnega preklapljanja raziskovalci dobimo vpogled v jezikovne prakse govorcev na stičišču med jeziki. Ker se s preklapljanjem na različne načine srečuje večina ljudi na svetu (Gardner-Chloros 2009: 18), je pomembno in živahno raziskovalno področje.

1.1 Razmejitev kodnega preklapljanja od prevzemanja besed

Avtorji pogosto razmejujejo kodno preklapljanje od kodnega mešanja in rabe izposojenk (angl. *borrowing* ali *loanword*). Izpostaviti pa velja, da v tuji literaturi za razliko od slovenske ne razlikujejo med izposojenkami in tujkami. Toporišič (2004: 131) je kot skupno poimenovanje za besede, ki so v slovenščino prišle iz tujih jezikov in niso dediščina historične slovenščine ali praslovanščine, predlagal termin prevzeta beseda, kar kot krovni izraz za tujke in izposojenke v pričujoči raziskavi uporabljamo tudi mi.

Na splošno velja, da kot tujejezični elementi najpogosteje nastopajo posamične besede, običajno občnoimenski samostalniki (Myers-Scotton 1997: 180), vendar ni splošno sprejetega kriterija za razlikovanje med prevzetimi besedami in preklopi. Eden od predlaganih kriterijev za ločevanje med njimi je morfofonemska integracija besed (Gardner-Chloros in Weston 2015: 196). Izposojenke se prilagodijo morfološki in vrstnemu redu besed v jeziku, v katerega so prevzete, od

izvornega jezika pa obdržijo zgolj etimologijo ali določene elemente fonologije. Drug kriterij je, da so prevzete besede razširjene v celotni skupnosti in so tako dostopne tudi enojezičnim govorcem (Poplack 2015: 920). Tretji kriterij upošteva sinonimnost besed, in sicer naj bi prevzete besede pogosteje zapolnjevale leksikalne vrzeli, kodni preklopi pa so zgolj dodatna možnost za izražanje poleg že obstoječega ekvivalenta (Gardner-Chloros in Weston 2015: 196). Myers-Scotton (1997: 191–204) kot merilo za ločevanje predlaga absolutno in relativno pogostost, pri čemer izpostavi dve težavi. Prva je absolutno število pojavitev (če se obe obliki pojavita le nekajkrat), druga pa arbitrarnost pri določanju relevantne relativne frekvence.

Z drugačnega zornega kota kodno preklapljanje in izposojanje nista strogo ločeni kategoriji, temveč del kontinuuma možnih sprememb zaradi stikov med jeziki (npr. Myers-Scotton 2002, Thomason 2001). Po tej teoriji se vsaka prevzeta beseda najprej pojavi kot kodni preklap, sčasoma pa se nekatere generalizirajo oz. intergrirajo. Po vzoru sorodnih raziskav (npr. Rosenberg 2013, Deuchar 2006) smo se odločili, da bomo v pričujočem poglavju uveljavljenost prevzetih besed določili pragmatično glede na njihovo (ne)vklučenost v jezikovne priročnike (Slovar slovenskega knjižnega jezika, Slovenski pravopis in Sloleks). Razlikovanje tako temelji na predpostavki, da so prevzete besede integrirane in uporabljane do te mere, da so na voljo tudi enojezičnim govorcem. Čeprav se zavedamo, da s tem ne bomo zajeli tiste leksike, ki je med govorcami sicer prevzeta, a v referenčnih priročnikih zaradi različnih konceptualnih in uredniških odločitev ni kodificirana, kar mdr. velja za številne pogovorne izraze, menimo, da je ob zavedanju omejitvev to zadosten (in v tem trenutku metodološko najbolj transparenten) objektivni kriterij za predstavljeno raziskavo.

1.2 Vrste kodnega preklapljanja

Odvisno od obsega preklopa se kodno preklapljanje deli na znotrajstavčno (angl. *intrasentential*) in medstavčno (angl. *intersentential*) (Myers-Scotton 1997: 3). Pri medstavčnem preklapljanju se segmenti, tvorjeni v vrinjenem jeziku (glej razdelek 1.4), raztezajo čez cel stavek (ali več stavkov), do znotrajstavčnega preklapljanja med matičnim in vrinjenim jezikom pa pride znotraj enega stavka.²⁹

Nekateri avtorji poleg znotrajstavčnega in zunajstavčnega ločujejo še t. i. pristavčno preklapljanje (angl. *tag switching*), ki pomeni vstavljanje tujejezičnih elementov (pristavkov, pojasnjevalnih dodatkov, vzklikov) na začetku ali koncu

²⁹ V tem prispevku stavek razumemo v nadaljevanju kot najmanjšo samostojno enoto jezikovnega sporočila, ki bi se v standardni slovenščini začela z veliko začetnico in zaključila s končnim ločilom, kar je skladno tudi s Smernicami za označevanje korpusa slovenskih tvitov Janes (2016).

stavka, kar daje dvojezični karakter sicer enojezičnemu stavku, zaradi česar Poplack (1980) to vrsto preklapljanja poimenuje tudi simbolično (angl. *emblematic*) (Appel in Muysken 2005: 118). Za potrebe naše raziskave smo tovrstne preklepe šteli v kategorijo znotrajstavčnega preklapljanja.

1.3 Kodno preklapljanje v računalniško posredovani komunikaciji

Raziskovalci so kodno preklapljanje sprva proučevali v okviru dvojezičnosti, bodisi pri posameznih govoricah bodisi v celotnih skupnostih, in sicer v govorjenih besedilih, najpogosteje v spontanem neformalnem govoru (Sebba 2012: 97). Raziskave je mogoče v grobem razdeliti v tri skupine: sociolingvistične/etnografske, pragmatične/analiza pogovora in slovnične. Zanimanje za preklapljanje v pisnih besedilih se je razvijalo počasneje (Gardner-Chloros in Weston 2015: 182–184). Najnovejše študije kodnega preklapljanja se osredotočajo na računalniško posredovano komunikacijo (Sebba 2012: 98, 100).

Ena najvidnejših raziskav s področja kodnega preklapljanja za slovenščino je sociolingvistična analiza jezika slovenske diaspore v Clevelandu (Šabec 1995). Čeprav je bila izvedena v obdobju pred razmahom računalniško posredovane komunikacije in zato tudi ne pokriva tovrstnega gradiva, je njen pristop, v katerem izstopa iz takratne izrazito močne strukturalistične slovenistične tradicije, in govorico ameriških Slovencev obravnava kot pojav jezika v stiku, relevanten tudi za raziskave spletne komunikacije.

Zaenkrat še ni splošno sprejete metodologije, ki bi upoštevala specifične značilnosti internetnega jezika. Raziskovalci tako črpajo iz različnih okvirov, razvitih za analizo govorjenega diskurza, pri čemer prevladujeta pragmatični in sociolingvistični pristop, ne toliko slovnični in lingvistični (Androutsopoulos 2013: 668). Raziskave zajemajo raznolik nabor žanrov in sociolingvističnih okoliščin ter uporabljajo različne metodološke pristope, vendar je bil zaenkrat v večini uporabljen (zgolj) kvalitativni pristop, saj so se raziskave osredotočale predvsem na izražanje družbene identitete, ne pa na empirično preverjanje hipotez na velikih korpusih (ibid.: 679).

Raziskave kodnega preklapljanja v računalniško posredovani komunikaciji je glede na družbene okoliščine mogoče razdeliti na dva glavna sklopa, in sicer tiste, ki se ukvarjajo z izseljenci, diasporami in etničnimi manjšinami, ter tiste, ki se ukvarjajo s preklapljanjem med mlajšimi udeleženci in globalno-lokalno (»globalno«) rabo jezika, ki je povezana z glasbo in medijsko kulturo. Tu gre predvsem za stik med angleščino in nacionalnim jezikom, pri katerem avtorji opažajo

»minimalni bilingvizem«, tj. da govorniki uporabljajo ustaljene angleške besedne zveze (npr. pozdrave, medmete in diskurzne povezovalce, slogane) (ibid.: 678).

Androustopoulos (ibid.: 674) je zbral najpomembnejše raziskave, v katerih so preučevali kodno preklapljanje v spletnih klepetalnicah (angl. *Instant Relay Chat* oz. IRC), v elektronski pošti, na spletnih forumih in v SMS-ih, in sicer v javni in zasebni komunikaciji ter različnih jezikovnih kombinacijah, najpogosteje v paru z angleščino. Z razvojem novih medijev in družbenih omrežij se avtorji vse pogosteje odločajo tudi za preučevanje kodnega preklapljanja na Twitterju, Facebooku, blogih, v komentarjih na spletne novice in drugih spletnih okoljih.

1.4 Okvir matričnega jezika

Okvir matričnega jezika (angl. *Matrix Language Framework* oz. *MLF*), ki ga je razvila Carol Myers-Scotton, temelji na predpostavki, da jezika, ki sta v stiku, nista enakopravna, temveč ima eden (t. i. matrični oz. glavni) dominantno vlogo in zagotavlja morfosintaktični okvir, v katerega je mogoče vstavljati elemente iz drugega jezika (t. i. vrinjeni jezik oz. jezik, ki prispeva tuje prvine), bodisi kot posamične elemente ali daljše zveze, ki jih Myers-Scotton imenuje »otoki vrinjenega jezika« (angl. *Embedded Language Islands*). Izpostaviti velja, da za razliko od naše raziskave Myers-Scotton v ta model ni vključila medstavčnih preklpov.

Stavki, v katerih pride do kodnega preklapljanja, lahko tako vsebujejo tri vrste konstituentov:

1. otoke matričnega jezika (MJ), ki vsebujejo samo morfeme iz matričnega jezika,
2. otoke vrinjenega jezika (VJ),
3. elemente MJ + VJ, ki vsebujejo material iz obeh jezikov znotraj enega elementa.

Prvo in tretjo skupino ureja slovnica matričnega jezika, za otoke VJ pa je značilno, da so tvorjeni v skladu s slovničnimi pravili vrinjenega jezika (Myers-Scotton 1997: 6). Za kodno preklapljanje morajo govorniki poznati vsaj nekaj morfemov iz vrinjenega jezika, sicer pa ni potrebno, da tuji jezik obvladajo (ibid.: 8). Vsak od jezikov ima tudi drugačen sociolingvistični status – vsaj v vrsti interakcije, kjer pride do kodnega preklopa, pogosto pa tudi v družbi na splošno (ibid.: 20).

Druga pomembna predpostavka modela je razlikovanje med sistemskimi in vsebinskimi morfemi. Termin vsebinski morfemi bolj ali manj ustreza polnopomenskim/leksikalnim besedam, sistemski morfemi pa funkcijskim/slovničnim besedam (ibid.: 48). Prvi namreč prispevajo semantično in pragmatično komponento

sporočila, medtem ko sistemski morfemi delujejo kot slovnični sistem, ki k sporočilu prispeva obliko (ibid.: 255). Myers-Scotton sicer opozarja, da kategorij ni mogoče vedno popolnoma ločiti, saj je lahko npr. predlog enkrat v prvi, drugič pa v drugi kategoriji (ibid.: 101–122).

Glavni cilj modela MLF je pojasniti, na kakšen način se lahko jezikovni material iz vrinjenega jezika pojavi v matričnem jeziku oziroma ali se sploh lahko pojavi. Odgovore na to naj bi dale slovnične informacije na abstraktni ravni jezikovne kompetence, ne zunanje okoliščine, v katerih pride do preklapljanja (ibid.: 242).

V pričujoči raziskavi smo se opirali na model MLF, nismo pa uporabili klasifikacije po Myers-Scotton, temveč smo sledili Smernicam za označevanje korpusa Janes (2016), kjer je predvidenih 11 besednih vrst in kategorija »neuvrščeno«.

1.5 Slovnične omejitve pri kodnem preklapljanju

Mnenje, da kodno preklapljanje urejajo univerzalna načela, ne partikularne omejitve, je sprejeto med mnogimi raziskovalci, toda med njimi ni soglasja, kakšna ta načela so. Nekateri vztrajajo, da je iskanje tovrstnih splošnih načel brezplodno (npr. Gardner-Chloros), drugi trdijo, da omejitve sploh ne obstajajo, tretji pa menijo, da se morebitne omejitve razlikujejo med različnimi skupnostmi (npr. Muysken) (Poplack 2015: 919–920).

V sistemu, ki ga je oblikoval Joshi (1982), večina omejitev temelji na splošni omejitvi preklapljanja slovničnih besednih vrst (določila, kvantifikatorji, predlogi, morfemi, ki izražajo glagolski čas, vezniki, zaimki, morfemi za izražanje svojine, pomožni glagoli) (Clyne 2009: 748). Podobno načelo z nekoliko drugačno terminologijo (t. i. *System Morpheme Principle* oz. načelo sistemskih morfemov) je predlagala Myers-Scotton, ki predpostavlja, da morajo sistemski morfemi (določila, števniki, svojilni pridevniki, kopule, vezniki, končnice za spol in sklon ter glagolski čas in vid), ki se pojavijo v elementih MJ + VJ, prihajati iz matričnega jezika (Myers-Scotton 1997: 120–121).

Vendar je teba poudariti, da so novejšje raziskave in predvsem raziskave v različnih jezikovnih kombinacijah za vsako domnevno omejitev našle nasprotno primere, izkazalo pa se je tudi, da omejitve niso univerzalne, temveč kvečjemu veljajo za določene jezikovne smeri (Myers-Scotton 1997: 34). Thomason (2001: 151) v zvezi s tem poudarja, da so odločilni dejavniki na strani posameznika, ki lahko vselej prevladajo nad morebitnimi slovničnimi in drugimi omejitvami. Zato je treba upoštevati, da vse predlagane omejitve niso kategorične, temveč le odražajo tendence v določenih okoliščinah (Gardner-Chloros 2009: 154).

1.6 Funkcije kodnega preklapljanja

Klasifikacije funkcij kodnega preklapljanja so bile razvite v okviru raziskav, ki so preučevale preklapljanje v govorjenih (neformalnih) besedilih, a so uporabne tudi za opisovanje kodnih prekopov v računalniško posredovani komunikaciji.

Myers-Scotton trdi, da je motivacija za kodno preklapljanje predvsem družbena – govorci preklopijo v drug jezik, ker jim omogoča projiciranje druge dimenzije svoje osebnosti ali vplivanje na odnose z drugimi udeleženci v pogovoru. Tuje besedne zveze lahko izberejo tudi zato, ker bolje izpolnjujejo semantične/pragmatične namene, npr. ker se spremeni poudarek zaradi drugačnega besednega reda ali v primeru idiomov, katerih pomena ni mogoče natančno prenesti v drug jezik. Kodno preklapljanje brez očitne motivacije pa je po njenem del posebnosti jezikovne rabe, s katero govorec izraža svojo identiteto (Myers-Scotton 1997: 248–251).

Androutsopoulos (2013: 681) je diskurzne funkcije kodnega preklapljanja v računalniško posredovani komunikaciji opredelil na podlagi klasifikacij, ki pojasnjujejo preklapljanje v pogovorih, in sicer naj bi ljudje preklapljali iz naslednjih razlogov:

- v formulaične diskurzivne namene (pozdravi, poslovilni pozdravi),
- za tvorjenje kulturnospecifičnih žanrov (poezija, šale),
- za navajanje odvisnega oz. poročanega govora (ki je v nasprotju z avtorjevo izjavo),
- za ponovitev izjave z namenom poudarjanja,
- za naslavljanje določenega naslovnika, kot odziv na jezikovno izbiro predhodnika ali z namenom upreti se jezikovni izbiri drugih udeležencev,
- za kontekstualizacijo spremembe teme ali perspektive, poudarjanje razlike med dejstvi in mnenjem, informativno in čustveno izjavo ipd.,
- z namenom zaznamovati, kaj je izrečeno v šali in kaj zares,
- za izražanje strinjanja ali nestrinjanja.

2 ZASNOVA RAZISKAVE

Namen predstavljene raziskave je bil proučiti kodno preklapljanje v tvitih slovenskih uporabnikov, za kar smo uporabili kombinacijo kvantitativnih in kvalitativnih analiz na vzorcu ročno označenih prekopov. V nadaljevanju razdelka

predstavljamo raziskovalna vprašanja, način vzorčenja tvitov, označevalno shemo in potek označevanja.

2.1 Raziskovalna vprašanja

V kvantitativnem delu raziskave so nas zanimale naslednje splošne značilnosti preklapljanja: ali je delež preklopov odvisen od stopnje standardnosti besedil (glej poglavje Korpus slovenskih spletnih uporabniških vsebin Janes), kakšna je njihova distribucija glede na jezik preklopa ter razmerje med znotrajstavčnimi in medstavčnimi preklopi. Za boljše razumevanje slovničnih omejitev preklapljanja smo preverili razmerje preklopov na račun polnopomenskih (samostalnice, glagole, pridevnike) in slovničnih besed (predloge, veznike, zaimke). Pri proučevanju stopnje integracije preklopov v slovenščino smo analizirali delež preklopov, ki so slovenščini prilagojeni v zapisu in oblikoslovju. Ker korpus Janes vsebuje podatek o spolu avtorjev besedil (Erjavec et al. 2018), smo lahko preverili tudi, ali se pogostost in značilnosti kodnih preklopov razlikujejo glede na spol avtorja.

S kvalitativnimi analizami smo podrobneje proučili diskurzne funkcije kodnega preklapljanja, tematska polja, v katera preklopi sodijo, ter morebitne frazeološke posebnosti kodnih preklopov.

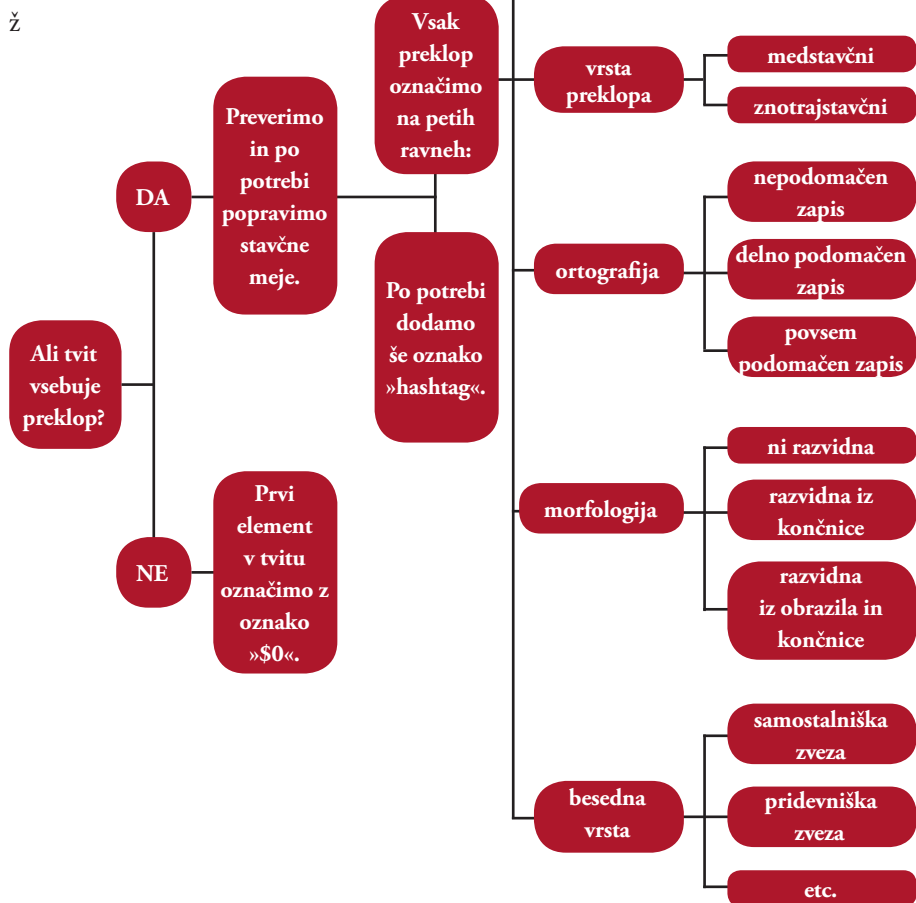
2.2 Označevalna shema

Pred izdelavo raziskovalnega korpusa smo na podlagi teoretičnih izhodišč oblikovali označevalno shemo in *Smernice za označevanje kodnega preklapljanja v korpusu slovenskih tvitov JANES* (Reher 2017), ki smo jo tudi preizkusili na manjšem vzorcu naključnih tvitov. Označevanje za kvantitativni del raziskave je potekalo na odprtokodni platformi WebAnno, ki je namenjena ročni anotaciji korpusov (Erjavec et al. 2016: 2), in sicer smo vsak kodni preklop ročno označili na petih ravneh. Kadar je bil preklop v ključniku, smo to označili z dodatno oznako. Potek označevanja in upoštrevane kategorije so prikazane na Sliki 1.

Pri označevanju preklopov nismo upoštevali lastnih imen (uporabniških imen na Twitterju, osebnih imen, zemljepisnih imen, naslovov filmov in pesmi ipd.). Ta so v tvitih sicer zelo pogosta, a za jezikoslovno proučevanje preklopov niso zanimiva, saj so uporabljana skoraj izključno citatno. Za označevanje besedne

vrste preklopa smo uporabljali *Smernice za označevanje korpusa Janes*³⁰ ter upoštevali sobesedilo, v katerem se preklomp pojavi.

Slika 1: Shema poteka označevanja kodnih preklompov v programu WebAnno.

Pri analizi razlik glede na jezik preklopa smo se omejili na tri najpogostejše jezike, in sicer angleščino, nemščino in hrvaščino/srbščino/bosanščino (zaradi velike podobnosti med jeziki ločevanje med njimi v kratkih, pogosto celo enobesednih sklopih ni bilo smiselno). Pri analizi prilagoditev preklopa na slovenski sistem

30 <http://nl.ijs.si/janes/wp-content/uploads/2014/09/JANES-jezikoslovne-smernice-v0.9.pdf>

zapisovanja in pregibanja besed smo upoštevali le angleščino in nemščino, saj bi bilo zaradi visoke stopnje prekrivnosti oblik s slovenščino pri hrvaških/srbskih/bosanskih tvitih težko zanesljivo ugotavljati, ali je zapis prilagojen slovenščini ali je izvorno hrvaški/srbski/bosanski.

Za kvalitativni del raziskave smo si med označevanjem beležili še naslednje informacije:

- tematsko/semantično polje (npr. IT, Twitter, šport),
- ali je kodni preklap idiom, metafora, stalna besedna zveza ali pregovor,
- druga opažanja, ki bi se lahko izkazala kot zanimiva.

Razlogov, zakaj v tem delu nismo vnaprej pripravili zaključnega nabora kategorij tem in funkcij, je več. Med pregledom relevantne literature smo ugotovili, da z enkrat še ni uveljavljene klasifikacije diskurzivnih funkcij kodnega preklapljanja v računalniško posredovani komunikaciji. Poleg tega je pripisovanje motivacije pogosto subjektivno, upoštevati pa je treba tudi, da je v označenem korpusu zbrana množica tvitov, ki so iztrgani iz konteksta, zato je še toliko težje presoditi, zakaj je nekdo uporabil tujejezično prvino.

2.3 Priprava vzorca

Na podlagi tvitov iz korpusa Janes 0.4 (Fišer et al. 2016) smo pripravili raziskovalni korpus tvitov, ki vsebujejo vsaj eno tujejezično prvino, in sicer v dveh korakih. Prvi vzorec (v nadaljevanju »splošni vzorec«) je vseboval 1600 naključnih tvitov z vsaj eno besedo, ki je bila računalniško označena kot tuja (z oznako Nj). Polovica tvitov je bila standardnih (oznaka L1), polovica nestandardnih (oznaki L2 in L3). Dodaten pogoj je bil, da gre za tvite uporabnikov, ki imajo vsaj 1000 tvitov, ter da je polovica avtorjev ženskih, polovica pa moških uporabnikov. V raziskavi smo upoštevali samo tvite zasebnih uporabnikov.

Med označevanjem splošnega vzorca se je izkazalo, da je v njem veliko lažno pozitivnih zadetkov oziroma tvitov, v katerih ni kodnega preklopa. Do tega prihaja zaradi šuma pri oblikoskladenjskem označevanju tvitov, ki so pogosto napisani v nestandardni slovenščini, zaradi česar je sicer slovenskim, a označevalniku neznanim nestandardnim besedam pogosto po pomoti pripisana oznaka Nj. Zato smo ustvarili še drugi vzorec (v nadaljevanju »fokusrani vzorec«), v katerega smo vključili 1600 tvitov, polovico ženskih in polovico moških avtorjev, vse z oznako nestandardno (L2, L3). Dodatno smo želeli rezultate izboljšati tako, da smo vanj vključili po 20 naključnih tvitov 80 avtorjev, ki imajo v korpusu Janes 0.4 največ tujih besed (Nj). Tako smo dobili vzorec tvitov oseb, za katere predvidevamo, da pogosto uporabljajo kodno preklapljanje.

3 KVANTITATIVNA ANALIZA

3.1 Splošne značilnosti preklapljanja

3.1.1 Pogostost preklpov

Najprej smo analizirali, kolikšen delež tvtov v izdelanem vzorcu vsebuje vsaj en kodni preklop. Ker smo že med označevanjem splošnega vzorca ugotovili, da je v raziskovalnem korpusu veliko šuma, smo prilagodili parametre za drugi, fokusirani vzorec, da bi dobili več pravih preklpov. Iz Tabele 1 je razvidno, da nam je to uspelo, saj se je delež relevantnih tvtov povečal s 26 % na 43 %. Kljub temu je zaradi različnih razlogov (v celoti tujejezični tviti, napake pri avtomatskem označevanju, neupoštevanje povezav na skladbe, članke ipd.) delež tvtov, ki smo jih morali izbrisati ročno, ostal dokaj velik. Ročno označeni korpus preklpov v tvitih tako vsebuje skupaj 1100 oz. približno tretjino izhodiščnih tvtov.

Tabela 1: Število in delež tvtov z vsaj enim kodnim preklopom.

	Splošni vzorec	Fokusirani vzorec	Skupaj
Število tvtov v raziskovalnem korpusu	1600	1600	3200
Število tvtov z vsaj enim preklopom	416	684	1100
Delež relevantnih tvtov	26 %	43 %	34 %

Nadalje nas je zanimalo, koliko je bilo v označenem vzorcu vseh kodnih preklpov. Rezultati so predstavljeni v Tabeli 2. Ne preseneča, da je preklpov več kot tvtov (skupaj 1381), saj lahko posamezen tvit vsebuje več kot en preklop. V povprečju posamezen tvit vsebuje 1,26 preklpa. V šestih tvitih so uporabljeni po štirje kodni preklpi, kar je tudi najvišje število preklpov v posameznem tvitu (primer [1]).

- [1] uf, good luck. jst sm red velvet kapkejke jedla. biskvit, pofarban na rdeč. ne štekam hajpa razn tega da je pretty.

Tabela 2: Število in delež preklpov v korpusu preklpov.

	Splošni vzorec	Fokusirani vzorec	Skupaj
Skupno število preklpov	507	874	1381
Število (delež) medstavčnih preklpov	160 (32 %)	298 (34 %)	458 (33 %)
Število (delež) znotrajstavčnih preklpov	347 (68 %)	576 (66 %)	923 (67 %)
Povprečno število preklpov na tvit	1,22	1,28	1,26

Pri analizi splošnega vzorca, ki je vseboval 507 preklpov, smo ugotovili, da je v bolj standardnih besedilih delež kodnega preklapljanja nižji, saj se tri četrtine vseh preklpov pojavijo v tvitih z oznako standardnosti L2 (41 %) ali L3 (34 %), le četrtina pa jih je v tvitih z oznako L1. Standardnost besedil je bila označena avtomatsko, zato smo preverili, ali je morda prišlo do šuma zaradi nezanesljivosti avtomatskega označevanja. Izkazalo se je, da so deli tvitov, ki so zapisani v slovenščini, večinoma slovnično in pravopisno pravilni, tujejezični dodatek pa je (pogosto v obliki ključnika) dodan na konec slovenskega besedila (primer [2]):

- [2] Ob navijanju komentatorjev za odpoved veleslaloma in druge serije poletov vsaj naši športniki dajejo vzgled. Bravo #orli #fairplay.

3.1.2 Jezik preklpov

V označenem korpusu preklpov smo identificirali 9 različnih jezikov, pri čemer ne razlikujemo med bosanščino, hrvaščino in srbsščino. 90 % vseh preklpov je v angleščini, sledijo hrvaščina/srbsščina/bosanščina (4,6 %) in nemščina (3,3 %), medtem ko so preklpi v ostale jezike zelo redki (skupaj 2,1 %, glej Tabela 3).

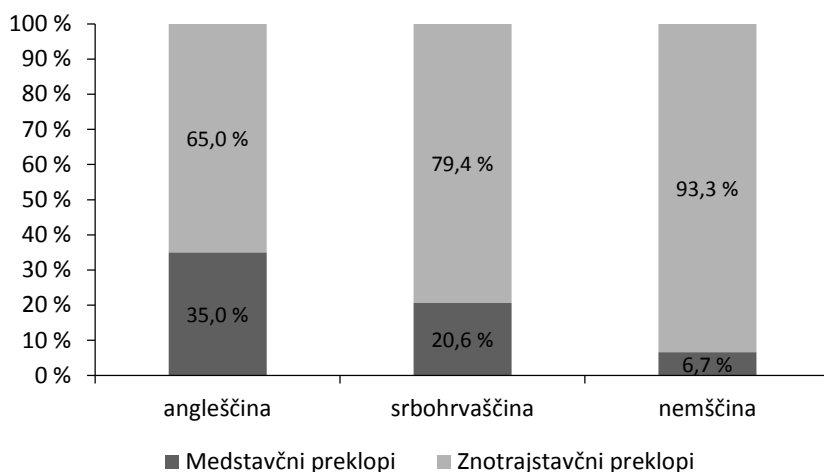
Tabela 3: Število in delež preklpov po jezikih v korpusu preklpov.

	Število preklpov	Delež
angleščina	1244	90,1 %
hrvaščina/srbsščina/bosanščina	63	4,6 %
nemščina	45	3,3 %
latinščina	9	0,7 %
španščina	9	0,7 %
francoščina	6	0,4 %
italijanščina	3	0,2 %
arabščina	1	0,1 %
poljščina	1	0,1 %
skupaj	1381	100 %

Nato smo preverili, ali se razmerje med jeziki spremeni glede na vrsto preklopa. Razlike niso velike, vendar je delež angleščine med medstavčnimi preklopi še višji (95 %), manj je hrvaških/srbskih/bosanskih (2,8 %) in nemških preklpov (le 3 primeri), med ostalimi pa sta dva španska preklopa, dva latinska (oba »Mea culpa«) ter po eden iz italijanščine in arabščine.

Nasprotno je pri znotrajstavčnih preklonih razpršenost jezikov nekoliko večja: delež angleščine je nižji (87,5 %), več pa je hrvaščine/srbščine/bosansščine (5,4 %), nemščine (4,6 %) in ostalih jezikov (skupaj 23 primerov oziroma 2,5 %). Če se navežemo na kvalitativno analizo (glej razdelek 3.3), lahko po pregledu preklonov iz redkeje zastopanih jezikov ugotovimo, da gre predvsem za uveljavljene formulaične izraze (npr. »bon voyage«, »žnesekua«, »buenas noches«) ali kultur-nospecifične pojme (npr. »prosecco«, »el clasico«, »bachata«).

Za najpogostejše tri jezike smo preverili, kakšno je razmerje med medstavčnimi in znotrajstavčnimi prekloni. Pri angleščini je razmerje približno 1 : 2, pri hrvaščini/srbščini/bosansščini približno 1 : 4, pri nemščini pa kar 1 : 14 v korist znotrajstavčnih preklonov, kar je razvidno tudi z Grafa 1.

Graf 1: Deleži medstavčnih in znotrajstavčnih preklonov v posameznem jeziku.

3.1.3 Dolžina preklonov

Že iz Tabele 2 je razvidno, da je znotrajstavčnih preklonov več kot medstavčnih, in sicer v razmerju 1 : 2. Razpon dolžine preklonov, merjene v besedah, znaša od 1 do 13, vendar je preklonov, daljših od 8 besed, zelo malo (vsega skupaj 24 primerov), najštevilnejši pa so enobesedni prekloni, ki predstavljajo polovico vseh preklonov v označenem korpusu.

Ugotovitev, da govorci najpogosteje uporabljajo enobesedne tujejezične elemente, ni presenetljiva, saj lahko posamezne besede uporabijo tudi ljudje, ki tega jezika pravzaprav sploh ne obvladajo. Je pa ta rezultat pomemben, saj izpostavlja

slabost pristopov, ki vse enobesedne elemente štejejo za izposojenke, saj se na ta način izgubi pomemben del gradiva.

Povprečne dolžine znotraj- in medstavčnih preklopov, ki jih navajamo v Tabeli 4, kažejo, da so medstavčni preklopi v povprečju 70 % daljši od znotrajstavčnih. Glede na jezik preklopa izstopa nemščina, ki ima največji delež enobesednih preklopov (80 %) in najnižjo povprečno dolžino preklopa (1,40 besede).

Tabela 4: Povprečna dolžina preklopov glede na vrsto preklopa in jezik.

	Povprečno število besed
znotrajstavčni preklopi	1,73
medstavčni preklopi	2,94
vsi preklopi	2,13
angleščina	2,16
hrvaščina/srbščina/bosanščina	2,10
nemščina	1,40

Kot prikazuje Tabela 5, so glede na besedno vrsto preklopov v povprečju najdaljši »neuvrščeni« preklopi, kar ni presenetljivo, saj ta kategorija vsebuje daljše besedne zveze ali cele stavke, ki jim ni bilo mogoče določiti ene besedne vrste (primer [3]), dobrih 65 % preklopov, označenih s to kategorijo, pa so medstavčni preklopi (primer [4]):

[3] »a te je gasilc pošpricu v oči? :O ti mu kr povej, da po faci nima kej, he has to treat you with respect ;)

[4] i thought some Joe guy killed Bruce's parents? :) pa še to nismo zihr. Me zanima kako bojo v #Gotham to naredl :)

Na drugem mestu je kategorija predlogov, med katerimi sicer najdemo enobesedne (npr. »by« ali »via«), vendar prevladujejo predložne zveze (npr. »in the mood« ali »mit extra Creme«). Na tretjem mestu so samostalniki in samostalniške zveze, kar ne preseneča, saj pogosto vsebujejo prilastke (npr. »mission impossible« ali »Happy news«). Tudi v kategoriji prislovov najdemo večbesedne (npr. »all summer long« ali »Kind of«), vendar je tukaj delež enobesednih že več kot 60-odstoten.

V spodnji polovici Tabele 5 so kategorije, kjer je velika večina primerov (več kot 80 %) enobesednih. Med njimi je znaten delež dvobesednih preklopov še med pridevniki (14,5 %, npr. »Pretty cool« ali »custom made«), glagolih (13,7 %, npr. »come on« ali »se šunja«) in medmetih (9,1 %; »oh yeaaah« ali »damn right«). Za

veznike, členke, okrajšave in zaimke pa lahko rečemo, da so vedno enobesedni – do odstopanja v povprečni dolžini pri veznikih in členkih je prišlo zaradi treh preklopov, kjer gre za ponovitev ene besede (»and and AND«, »jp jp« in »jp, jp«).

Tabela 5: Povprečna dolžina preklopov glede na besedno vrsto.

	Povprečno število besed
neuvrščeno	3,7
predložna zveza	2,1
samostalniška zveza	1,6
prislovna zveza	1,5
veznik	1,2
pridevniška zveza	1,2
medmet	1,1
glagolska zveza	1,1
členek	1,0
okrajšava	1,0
zaimek	1,0

3.2 Slovnice značilnosti preklapljanja

Analiza preklopov glede na posamezno besedno vrsto pokaže, da kot preklopi najpogosteje nastopajo samostalniki oziroma samostalniške besedne zveze (33 %), kar je v skladu s sorodnimi raziskavami. Na drugem mestu so besedne zveze oz. stavki, ki jim ni bilo mogoče določiti besedne vrste (26 %), torej »otoki vrinjenega jezika«, ki so tvorjeni v skladu s slovnico tujega jezika. Na tretjem mestu so medmeti (15 %), ki so nas nekoliko presenetili, zato smo se odločili izdelati seznam uporabljenih medmetov. Izkaže se, da je velik delež medmetov posledica manjšega nabora besed, ki se velikokrat ponovijo. Med njimi izstopajo t. i. klepetalniške oz. spletne krajšave: »lol« (64 ponovitev oz. tretjina vseh medmetov), »btw« (11), »omg/omfg« (10), »wtf« (4), »imho« (2). Precej ponovitev imajo tudi izrazi »thanks« (14), »sorry« (9) in »please« (6) v različnih nestandardnih zapisih.

V nasprotju s pričakovanji je bil delež pridevniških besednih zvez (9 %) in glagolov (5 %) nekoliko nižji. Sklepamo lahko, da je v slovenščino zaradi pregibanja težje vriniti tuj glagol. Zato se večina tujih glagolov pojavlja v sklopu daljših fraz, ki so v našem korpusu označene kot neuvrščene.

Ti rezultati kažejo, da lahko kot kodni preklop nastopajo vse besedne vrste in da za preklapljanje v slovenščini omejitve za slovnice besedne vrste, kot jih je predvidel

Joshi (1982), ne veljajo. Podrobnejši pregled angleških slovničnih besed, ki so v vzorcu najpogostejše, pa pokaže, da je večina identificiranih členkov na različne načine zapisanih besed »yup« (jap, jep, jp, jup – skupaj 27 preklopov) in »nope« (nop, nope, noup – skupaj 14), poleg katerih se pojavijo le še »nah«, »yes«, »right« ter »the«. Med vezniki se trikrat pojavi »also«, dvakrat »and«, enkrat »or« in »aka«, med zaimki pa so naslednji: »everyone«, »he«, »she«, »what« in »why«. Na podlagi teh rezultatov lahko sklenemo, da je preklapljanje s slovničnimi besednimi vrstami sicer mogoče, a zelo redko in vezano na ozek nabor besedišča.

Na tem mestu velja omeniti še opažanje s seznama najpogostejših besed v preklapljanjih, ki smo ga izdelali iz vseh besed, tudi tistih, ki so del besednih zvez in stavkov. Na njem imajo zelo visoko frekvenco prav slovnične besedne vrste, ki so običajno del »otokov vrinjenega jezika« (oziroma »neuvrščenih« preklopov po naši kategorizaciji besednih vrst), in sicer gre za zaimke (»I«, »you«, »my«, »it«), določne in nedoločne člene (»a«, »the«) ter predloge (»to«, »of«, »for«, »on«). Zaradi tega sklepamo, da je mogoče slovnične besede (oz. sistemske morfeme po Myers-Scotton) praviloma preklapljati le skupaj s celotno besedno zvezo, vendar pa bi to morali dodatno preveriti v korpusu, kjer bi bile slovnične značilnosti označene podrobneje (torej za vse besede, ki sestavljajo posamezen »neuvrščeni« preklop) oz. z dodatnimi kategorijami.

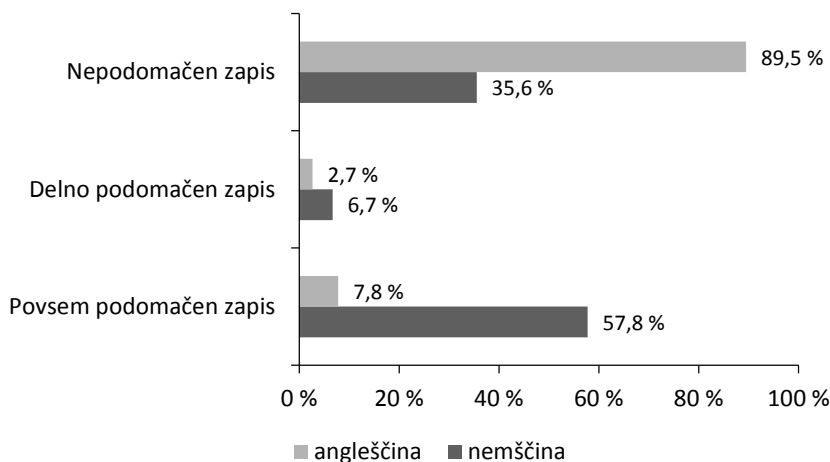
3.3 Stopnja integracije preklopov v slovenščino

3.3.1 Ortografska integracija

V analiziranem vzorcu močno prevladujejo nepodomačeni kodni preklopi (88 %), torej preklopi, v katerih so tujejezični segmenti navedeni citatno, v skladu z zapisom v izvornem jeziku (npr. »does a little happy dance«). Delno podomačenih (3 %, npr. »velkom back«) in povsem podomačenih (9 %, npr. »šejkam«) je relativno malo, kar bi lahko govorilo v prid teorijam, da je prav integriranost besede kriterij za ločevanje prevzetih besed od preklopov. Za cel razdelek 3.3.1 velja, da je na rezultate vsaj delno vplival tudi način vzorčenja, saj smo zajeli tvite, ki vsebujejo besede z oznako Nj, avtomatski označevalnik pa morda tuje besede s podomačenim zapisom zazna kot slovenske in jih ne označi z Nj.

Zaradi podobnosti slovenščine s hrvaščino/srbščino/bosansščino smo se pri podrobnejši analizi zapisovanja preklopov omejili na angleščino in nemščino. Kot je razvidno z Grafa 2, večjo stopnjo podomačenosti opazimo v nemških preklapljanjih. Predpostavljamo, da je razlog v tem, da gre za besede, ki so jih govorniki že prevzeli v slovenščino, čeprav jih ni v priročnikih, ki smo jih upoštevali kot merilo za ugotavljanje prevzetosti v slovenščino (glej 1.1).

Graf 2: Deleži angleških in nemških preklpov glede na ortografsko integracijo.

Glede na besedno vrsto preklopa so na nivoju zapisa najbolj podomačeni členki (40 % s povsem podomačenim zapisom), sledijo pa jim glagoli (30 %), pridevniki (21 %), prislovi (12 %), medmeti (8 %) in samostalniki (6 %). Za boljšo predstavbo smo izluščili vse preklope, ki so na nivoju zapisa povsem podomačeni, in jih razvrstili po besedni vrsti in jeziku. Velik delež podomačenih členkov predstavljajo različni zapisi besede »yup« (npr. »jap, jep, jp, jup«). Bolj zanimiva kategorija so medmeti, kjer po številu izstopata »sori/sorči« (5x) in »tenks« (3x), med njimi pa so npr. tudi »dbest«, »fakof« in »džiizs«. Med pridevniki po ponovitvah izstopajo besede »kjut« (7x), hepi (3x) in »fakin(g)« (3x), med samostalniki pa »komp«/»kompjutr«.

Večjo podomačenost na nivoju zapisa smo pričakovali pri pregibnih besednih vrstah, saj smo predpostavljali, da si bodo uporabniki na ta način poenostavili tvorjenje besedila, a glede na nizek delež podomačenih zapisov teh besed sklepamo, da so preklopi med jeziki v tvitih večinoma popolni (da tviteraši iz enega jezikovnega koda popolnoma preidejo v drugega in ju ne zlivajo).

3.3.2 Morfološka integracija

Po analizi preklpov, pri katerih sta končnica in/ali obrazilo razvidna, smo ugotovili, da je delež neintegriranih preklpov (92 %) še višji kot pri ortografski integraciji (glej 3.1.1). Na visok delež vplivajo »neuvrščeni« preklopi, tvorjeni v skladu s slovnico vrinjenega jezika (primera [5] in [6]), nepregibne besedne vrste (primera [7] in [8]) in samostalniki z ničto končnico (primera [9] in [10]), ki smo

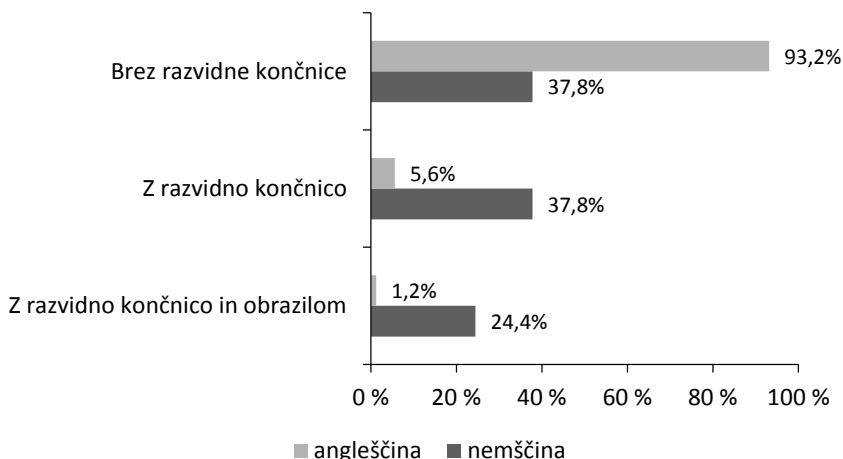
jim med označevanjem vzorca pripisali oznako »brez razvidne končnice«. Odprto ostaja vprašanje, ali bi uporabniki te besede v drugačnem kontekstu pregibali v skladu s slovensko slovnico ali pa obstaja večja verjetnost, da se preklopi pojavijo prav na stavčnih mestih, kjer pregibanje ni potrebno (primera [11] in [12]).

- [5] @tviteraš kolegov mulc hoče met Aza's Arid pack, pa ga najdem samo za 1.6. Bo že moral potrpet, I guess :)
- [6] @tviteraš vode dost. Migrena ni, tist ujamem dost zgodi. Tablet ne prime, feels weird ☺ kavo sm zmanjšala, ker mi v tej vročini ne paše.
- [7] MK Založba na Hrvaškem v »knjigotrško megamrežo« <http://t.co/eWNWSHWrC1> also, naj pripomnim, da sem prijetno presenečena nad min. Grilcem
- [8] @tviteraš and and AND! Ladja potone! sicer pa men je Titanic kul, šla v kino zdej k je mel obletnico. #funtimes
- [9] @tviteraš Zahteva mal več dela in organizacije kot metanje v smeti, feeling je pa waaaaaaay better. ;)
- [10] Zrihtala touch screen, naštudirala bralnik črtnih kod und much more.
- [11] @tviteraš sej pravm, francozi ownajo horrorland. Thanatomorphose. Prever trailer. Boom, tko se dela.
- [12] @tviteraš uuu jaaaa, men se tut tej trailerji dopadejo... @ tviteraš

Pri primerjavi morfološke integriranosti glede na besedne vrste se je po pričakovanih izkazalo, da so glagoli najbolj podvrženi dodajanju slovenskih končnic in obrazil (56 % glagolov je imelo razvidno končnico in/ali obrazilo). Na manjši delež pri samostalnikih (15 %) vplivajo že omenjene ničte končnice, rezultate za pridevniške zveze (6 %) pa je mogoče pripisati dejstvu, da so številni pridevniki del samostalniških zvez oziroma »otokov vrinjenega jezika«. Morda obstajajo določene slovnične omejitve pri preklapljanju pridevnikov na mestih, kjer bi v skladu s slovensko slovnico morali dobiti ustrezno končnico, a v naši raziskavi v večbesednih zvezah nismo označevali besednih vrst za vsako besedo, zato te hipoteze ne moremo empirično preveriti.

Podobno kot v 3.3.1 smo tudi tu izdelali seznam morfološko integriranih preklopov. Po številu ponovitev med glagoli izstopajo »laufati«, »šerati«, »filati«, »kenslati«, »lajkati«, »potegati«, »rentati«, med samostalniki pa se po dvakrat ponovijo le »follower«, »komp«, »taxi« (v različnih oblikah). Na splošno lahko ugotovimo, da do morfološke integracije prihaja pri pestrejšem naboru besed kot pri ortografski ter da tviteraši nimajo posebnih težav z dodajanjem slovenskih končnic tudi na nepodomačene osnove – samo v petih primerih so za to na primer uporabili vezaj.

Tudi pri morfološki integraciji smo podrobneje analizirali le preklope v angleščino in nemščino. Na Grafu 3 je očitna razlika med razporeditvijo deležev, in sicer je v nemščini precej več preklpov z razvidno končnico in/ali obrazilom, kar ustreza našim domnevam, da gre za starejše, bolj integrirane preklope, ki so na poti, da postanejo prevzete besede (ali pa glede na rabo to že so).

Graf 3: Deleži angleških in nemških preklpov glede na morfološko integracijo.

Na tem mestu je treba izpostaviti problematičnost izbranega kriterija za ločevanje prevzetih besed od kodnih preklpov. Med označevanjem se je izkazalo, da so številni germanizmi morda proti pričakovanjem že vključeni v priročnike, npr. »cajt«, »frišne« v SSKJ, »pucati«, »fuzbal«, »luft«, »šporhet« v Sloleksu ali »šmirglati« v SP, zato smo jih kljub morebitnim kvalifikatorjem šteli kot del slovenskega besedišča in jih nismo označevali kot kodne preklope. Razlog za večjo integracijo nemških preklpov se zagotovo skriva v tem, da je zgodovina nemško-slovenskih jezikovnih stikov v primerjavi s stiki z angleščino daljša, saj sega vse do druge polovice 8. stoletja, nemški kulturni vpliv na slovenščino pa je začel pojenjati po letu 1917 (Šekli 2015: 41–42).

3.3.3 Ortografska in morfološka integracija

Če iz korpusa preklpov izluščimo preklope, ki imajo hkrati oznako za (delno) podomačenost zapisa ter razvidno končnico in/ali obrazilo, dobimo 50 preklpov, med katerimi je 24 glagolskih (npr. »hajcajo«, »potegal«), 20 samostalnikov (npr. »frendi«, »kompu«) in šest pridevniških zvez (npr. »pofarban«). V korpusu preklpov to predstavlja 3,47 % vseh preklpov. Po kriteriju integracije bi lahko bile te besede kandidatke za prevzem v slovarje, pri čemer bi seveda morali upoštevati tudi pogostost njihove rabe in druge leksikografske kriterije za uslovarjenje besedišča.

3.4 Razlike glede na spol

V označenem korpusu je 730 preklpov v tvitih ženskih avtoric (53 %) in 651 moških (47 %),³¹ vendar glede na majhno razliko in velikost vzorca ne moremo trditi, da ženske preklaplajo pogosteje kot moški. Moški tviti so v povprečju nekoliko daljši (2,4 besede pri moških in 2,14 pri ženskah), a imajo nekoliko večji delež znotrajstavčnih preklpov, ki so načeloma krajši (71 % znotrajstavčnih pri moških, 63 % pri ženskah). Pri primerjavi jezika preklopa glede na spol smo ugotovili, da je pri moških nekoliko višji delež hrvaških/srbskih/bosanskih preklpov (5,4 % v primerjavi s 3,8 % pri ženskah). Glede na rezultate lahko zaključimo, da med obema spoloma ni večjih razlik v kodnem preklapljanju na družbenem omrežju Twitter.

4 KVALITATIVNA ANALIZA

Na podlagi klasifikacij, predstavljenih v uvodu, smo sestavili nabor kategorij, ki smiselno ustreza opažanjem, zbranim med označevanjem in analizo kodnih preklpov. V nadaljevanju predstavljamo nekaj ilustrativnih primerov kodnih preklpov za vsako kategorijo skupaj s kontekstom, v katerem se pojavijo. Seveda bi bilo mogoče posamezne tvite uvrstiti tudi v več kategorij, saj se lahko funkcije in teme prekrivajo ali pa ker vsebujejo več različnih preklpov. V zvezi s slednjim smo se tudi odločili, da v vsakem primeru podčrtamo zgolj tisti prekop, ki je relevanten za obravnavano kategorijo.

Primere smo anonimizirali tako, da smo izbrisali oznake z imeni uporabnikov (@...), kadar to ne vpliva na skladijsko celovitost tvita, v nasprotnem primeru pa smo uporabnika anonimizirali v @tviteraš, zaradi večje preglednosti pa smo spletne povezave okrajšali na http.

4.1 Diskurzne funkcije kodnega preklapljanja

4.1.1 Zgoščeno izražanje

Na Twitterju je zaradi prostorske omejenosti gospodarna raba jezika še pomembnejša kot sicer, zato ne preseneča, da si uporabniki v želji po vsebinsko zgoščnem izražanju včasih pomagajo tudi s tujimi jeziki. Angleščina je v tem pogledu zelo

31 V celotnem podkorpusu tvitov Janes sicer prevladujejo moški (53 % v primerjavi s 24 % žensk, ostali so označeni kot nevtralni; glej Erjavec et al. 2018).

priročna, saj omogoča nizanje samostalnikov v obliki levih prilastkov, kar v slovenščini načeloma ni mogoče. Primeri [13]–[15] prikazujejo, kako so se avtorji elegantno izognili daljšim pojasnjevalnim odvisnim stavkom.

- [13] Če damo v enačbo še “priročnost” in “stroškovno učinkovitost”, digital čisto povozí paper-based content rezultate. [http](#)
- [14] ehm. cough, cough.. gag... joooj, neki se mi je zataknilo... valda ne bom zdaj še old ppl kašlja dobila?!?!?
- [15] Pravkar sem odkril dismiss gumb. *does a little happy dance*

4.1.2 Ponovitve

Kljub kratkosti besedil na Twitterju avtorji včasih uporabijo dva izraza v različnih jezikih za isto stvar. Motivacije za to so lahko različne, npr. dodatna pojasnjevalna vrednost tujega termina primer [16], kulturna specifičnost pojma, ki potrebuje še slovensko razlago [18], nagovarjanje različnih občinstev [19] ali pa podkrepitev sporočila [20].

- [16] Swine, swine ... morda tudi ptičja (avian flu) - skratka eno super zdravilo:) [http](#)
- [17] Ti, kok se že imenuje tist čaj? “Barut, se mi zdi,” odgovori misleč na bure baruta, oziroma sod smodnika. [#gunpowder](#)
- [18] Nocoj v rojstni hiši Huga Wolfa v Slovenj Gradcu / Hoy en la casa natal de Hugo Wolf en Slovenj Gradec, Eslovenia [http](#)
- [19] Dnz spim s slovarjem, da bova jutri na ti. :D Lahko noč oz. buenas noches! :) [#španščina](#) [#matura](#)

4.1.3 Navezovanje na sogovornika ali zunanje okoliščine

Uporabniki tujejezični del besedila včasih posebej zaznamujejo z navednicami, kar kaže, da ga občutijo kot tujek oziroma ga v svoj diskurz ne vključijo nezaznamovano. Razlog za to je lahko, da se navezujejo na tvit sogovornika [20] ali se odzivajo na druge zunanje okoliščine [21]. Kljub temu da gre za dobresedne navedke iz drugega konteksta, smo takšne primere označili na enak način kot ostale preklope, saj ustrezajo izhodiščni opredelitvi (kodno preklapljanje je uporaba več jezikov v istem stavku/diskurzu).

[20] al pa “ooooor, you know” in naprej po slovensko :P

[21] Izraza “YOLO moment” še nisem slišala, mi je pa takoj prirastel k scrui :)

4.1.4 Vljudnostni izrazi

Tudi izrazi iz te kategorije (primeri [22]–[25]) so na seznamu najpogostejših besed. Predvsem pri različnih okrajšanih zapisih besede »thanks« sklepamo, da k izbiri pripomore težnja k čim hitrejšemu in čim krajšemu sporazumevanju, kar je tudi na splošno značilnost računalniško posredovane komunikacije. Poleg tega lahko pogosto pojavljanje teh izrazov povežemo z večjo neformalnostjo komuniciranja na Twitterju.

[22] please, ne, ne more, niti 1 % šanse. On je v igri zaradi drugih interesov. Tudi R nominacije ne more dobiti, kaj šele volitve.

[23] lej sorry sej te nisem mislu tolk napadat kot je vceri izpadlo ampak trenutek za tvoj post ni bil na mestu ...

[24] aha tnx ... dvomim da bo z avtom tko da ni panike ...

[25] a, thank you, mogoče pridemo kej sparglje degustirat :)

4.1.5 Medmeti – klepetalniške krajšave

V kvantitativnem delu raziskave smo ugotovili, da so med preklopi pogosti angleški medmeti, predvsem klepetalniške krajšave. Na seznamu najpogostejših je na vrhu beseda »lol« (angl. *laugh out laughing*), med tistimi z veliko pojavitvami pa so še »omg« (angl. *oh my god*), »btw« (angl. *by the way*) in »wtf« (angl. *what the fuck*). V primerih [26]–[29] so najpogostejše klepetalniške krajšave prikazane v kontekstu celega tvita.

[26] Lol :D Sošolka si je vedno želela 3 otroke: Žak/Pak/Mak. No, Žaka že ima :)

[27] omg. pa kje ti ljudje rastejo? :D

[28] Na nebotičnik sva odšla... WTF, a Angleže hočemo prestrašit z baladami? :P

[29] ma deej. Tam sm ze tut bla btw :p

4.1.6 *Ekspresivni elementi*

Tviteraši pogosto posežejo po angleščini, ko želijo še posebej poudariti svojo izjavo (primeri [30]–[33]). Morda je preklinjanje v tujem jeziku bolj sprejemljivo za ciljno občinstvo oziroma se zdi tudi uporabnikom manj vulgarno, po drugi strani pa morda slovenščina ne ponuja avtohtonih izrazov, ki bi ustrezno zajeli in prenesli zeleno sporočilo.

- [30] če je konc, je faking konc. Nič ni večno. Prosim, pejmo napreeej! ;)
- [31] bemtiš če bi žvel nekje ob meji, madona da bi s principa tankal čez mejo. Fakof, res!
- [32] damn right! Sem vedu da ti bo vsec ;)
- [33] Bullshit! Makeup, cunje, razsvetljava, kamera, računalnik. Ozri se okoli sebe, princeska!

4.1.7 *Ustaljene diskurzivne fraze in frazeološke enote*

Med analizo smo naleteli na številne ustaljene diskurzivne fraze (primeri [34]–[38]) in frazeološke enote (primeri [39]–[42]), ki so del mentalnega leksikona in jih govorci, enako kot posamezne besede, priključijo iz spomina kot celoto (Jakop 2006: 31). Ker oboje lahko opravljajo različne diskurzivne funkcije, jih skupaj obravnavamo kot nadkategorijo, ki bi si zaslužila samostojno raziskavo. Na tem mestu predstavljamo samo nekaj zanimivih primerov, ki odstirajo jezikovne izbire tviterašev.

- [34] hihi, my thoughts exactly. Ceprav razmisliam, da tko okorno hodi zato, da jo lazje fotkne. Recimo :D
- [35] my bad, na drugo sem pozabla :(
- [36] Ne, “for your information” ne morete kar dobesečno prevajati v “za vašo informacijo”. #sampravm
- [37] what’s there to tell? Zvečer greš v savno, si tm do konca, pol pa domov:D
- [38] si ti prebral lasten link in če si, what’s your point? Ali pa si prebral samo naslov?
- [39] zakon! :) (pa skromno pripominjam: great minds think alike ;))
- [40] Torej lahko sedaj spet napišem za Majdo Potrata: Nomen est omen. Spet Potrata davkoplačevalskega denarja.
- [41] u snooze u lose. Sem ful tulila, kdo bi.. udej je dobu
- [42] Če ne še dlje. Sam ne zdržim jih dolg nosit. Sej več, less is more :)

Sem uvrščamo tudi znane citate (primeri [43]–[46]). Z dobesednim navajanjem v izvorniku je citat bolj zaznamovan, kot bi bil v prevodu, morda bi ga bilo težko prevesti ali pa bi se s prevodom pravzaprav izgubila aluzija, ki jo avtor poskuša doseči.

- [43] Zakaj Nemčija(Merkel:Islam ist ein Teil von Deutschland)noče sprejeti tega dela,ki ji trka na vrata?Še več,podkupuje polit.&ga vsiljuje drugim
- [44] Prijaznost pripelje le do neke tocke. Saj ves, good girls go to heaven, bad girls go everywhere else.
- [45] Elementary, Dr. Watson: investicije se ne more krasti kar tako, kredite se raztala prijateljem kot karte.
- [46] V #GOT niso imeli pojma, pravilno bi bilo "Spring is coming" :)

Med najpogostejše sestavine identificiranih ustaljenih diskurzivnih fraz sodita zamka »I« (primeri [47]–[50]) in »you« (primeri [51]–[54]), ki se uvrščata v sam vrh najpogostejših besed v preklonih.

- [47] i love you! Ful ss manj nesposobbo pocutim :)
- [48] I see your nič nimam za oblečt and raise you nič nimam za obut. #endofseasonproblems
- [49] Folk hodi na medene tedne. Midva bova kupila parking in kamin za v flat. And I couldnt be happier!
- [50] Oh kako zelo odraslo od nje, res. Podpihovanje drugih proti meni, kot da smo se v os. Ljubica, I don't care, ti kar. :)
- [51] Yes you are, grumpy. Sem ti odgovorila. Ti se pa zjasni, a iščeš fotko, ali izraz
- [52] pejt v dnevno, daj zvočnike do konca na glas ... in pol pejt vn. Can't do it, can you? :P pridem popoldne :D
- [53] u and me both...danes pogoltnem uspavalo pa bo :D kdaj se vračaš?
- [54] ze doma??? Oh how i envy you!!!! :p

Med frazeološkimi enotami pa po pogostosti izstopajo angleški idiomi (primeri [55]–[58]) in frazni glagoli (primeri [59]–[62]).

- [55] a si se odločil, da boš couch potato ratal? :)
- [56] Dajmo definirat: trema pride, ko ti je nekaj še posebno pomembno in bi se rad še posebno izkazal. Give them a break. Saj bo :) #junaki
- [57] Eh, pogojno tri leta. A slap on the wrist... RT @Delo: Gordani Kalan Živčec 10 mesecev zapora http

- [58] On a side note: Bemti, nove baterije za UPS rabim ;) #prejsnjitvit
- [59] Še malo pa bo ponedeljek..., so bring it on!!! http
- [60] Tooo!!! A čutiš to, a? To je ta lahkota inbox zero! Keep it up!
- [61] šment, sem imela v mislih stajling z balerinkami in enim retro kabrioletom :) oh well, dream on ....
- [62] It goes on. Ustvaril jo je arhitekt Jeza, asistent pa je bil - Triler.

4.2 Tematska polja

Tematska polja smo tvitom pripisovali med ročnim označevanjem preklpov. Teme smo pripisali samo takrat, kadar je bila ta iz sobesedila jasno razvidna. Posameznemu tvitu smo pripisali le eno temo. V primerih, ko bi lahko tvit sodil v več tem, smo izbrali prevladujočo. V vzorcu smo identificirali sedem tematskih sklopov, pri čemer so tri domensko specifične (*pop kultura, računalništvo, šport*) in dve sporazumevalno specifični (*twitterščina, kulturnospecifični izrazi*).

4.2.1 Pop kultura

Zelo pogosta tema tvitov, ki vsebujejo kodno preklapljanje, so televizijske serije in filmi. V določenih primerih morda res ni na voljo primernih slovenskih ustreznic – vsaj ne tako kratkih in uveljavljenih oz. razumljivih (primera [64] in [65]).

- [63] ane, čist underrated serija. poglej še Uk verzijo... Sam men niso bli ušeč :)
- [64] no sej, spet ne vem ker dan je, navadn. sobota je drgač že. 😊 jst pa gledam zakaj ni streama nikjer, lol.
- [65] jup. + Alison pa Felix rabta spinoff 😊
- [66] mislm da smo tle kr vse weirdos. Dejmo se kregat okol fictional characters no :D

4.2.2 Računalništvo

Ne preseneča, da je veliko preklpov povezanih z izrazjem s področja novih tehnologij (primeri [67]–[70]). Tehnološkim navdušencem so angleški izrazi

najverjetneje bolj domači, nekateri pa imajo pred slovenskimi prednost tudi v tem, da so krajši, npr. »komp« za računalnik ali »app« za aplikacijo.

- [67] Kako napisati scam e-mail? Slovensko - Nigerijski poslovni forum.
- [68] Hmm gledam ja, samo če idejo pustimo na stran...koliko efekta pa to ima? Če je viral success nekaj tisoč views..moh.
- [69] nisem mailchimp nikol uporabljal. Ze tisti cartoon vmesnik me odbija :) a to za autoresponder rabis ali classic newsletter?
- [70] resno, web player zalaufi, ne app na kompu.

4.2.3 Šport

Šport je na Twitterju poleg politike najpogostejša tema, zato ne preseneča, da jo je zaslediti tudi pri preklapljanju (primeri [71]–[74]). Do kodnega preklapljanja pride predvsem zaradi navijanja za tuje klube, kot preklapljanje pa smo šteli tudi veznik »versus« (zapisan kot vs ali v), ki se pojavlja npr. pri navajanju tekem iz angleške nogometne ali ameriške košarkarske lige.

- [71] Fino, Arsenal. Zdaj v pričakovanju el clasica. #nervous
- [72] Marguč v igri za novica sezone v LP. Glasujmo, da postane Rookie of the season! :) http
- [73] V soboto se oglasim s tekme Crystal Palace vs. Chelsea #CPLCHE #SelhurstPark Lani je ta obračun dobil Palace!
- [74] Jutri bo zmagala, ker bo jezna! :) GO @TinaMaze! #Are

4.2.4 Kulturnospecifični pojmi

Različni kulturno pogojeni pojmi so pogosto trd oreh še za prevajalce, tako da ne preseneča, da je s tega področja precej kalkov ali citatno prevzetih besed. Med takimi, ki se v slovenščini še niso uveljavile do te mere, da bi bile vključene v priročnike, so tudi spodnji primeri preklapljanja ([75]–[78]).

- [75] Od 09:30 v kuhinji...Cheesecake v hladilniku,predjed koncana,ostalo pa pripravljeno,da skoci v lonce....jupi;)
- [76] Kdo ve kje kupiti 'plantain' banane? Ki niso banane... http
- [77] lahko probaš tud sam nardit :) Horaa Osba'o

[78] Čemu je predsednica srbskega parlamenta na nedavnem obisku v Iranu nosila hijab? Jo je morda zeblo?

4.2.5 Tviterščina

Izmed vseh tematskih polj smo za tviterski žargon našli največ primerov ([79]–[82]), predvsem zaradi razširjene uporabe kratice RT, pojavita pa se tudi MT (angl. *modified tweet*) in FT (angl. *follow-up tweet*). Pogoste so besede z jedrom *follow* (slediti) in *handle* (angleški izraz za uporabniško ime tviteraša). V to kategorijo uvrščamo tudi tvite, v katerih se pojavi *selfie*.

[79] A notification si dobil za to? Al so to kakšni plačani followi, da se ti ne prikaže med notificationi?

[80] Hmm, če kdo pogleda tvoj tw account, bi se mu ziher zazdelo, da je imenovati te Haso še kar blaga oznaka za tako sarma yugoljublje.

[81] tvoj handle ti pristoji 😊

[82] Mi smo old-farts, ki smo se navadili na RT, še preden je TW vpeljal to “retweet” novotarijo :-)

5 SKLEP

V prispevku smo predstavili raziskavo kodnega preklapljanja v tvitih slovenskih uporabnikov, vzorčenih iz korpusa Janes. Za namene analize smo po izčrpnem pregledu sorodnih raziskav razvili označevalno shemo in smernice za označevanje ter vzorec ročno označili v eni od najbolj uveljavljenih anotacijskih platform WebAnno. Označevanje smo izvedli na petih ravneh: (1) jezik preklopa, (2) vrsta preklopa (medstavčni, znotrajstavčni), (3) stopnja integracije preklopa v slovenščino na nivoju zapisa (podomačen, delno podomačen ali nepodomačen zapis), (4) stopnja integracije preklopa v slovenščino na oblikoslovni ravni (z razvidno končnico in/ali obrazilom ali brez) ter (5) besedna vrsta preklopa. Označeni korpus preklapov smo nato analizirali kvantitativno in kvalitativno.

Rezultati so pokazali, da preklapljanje ni redek pojav, saj se je vsaj en preklop pojavil v več kot tretjini analiziranega vzorca. Kadar do preklapljanja pride, se velikokrat celo zgodi, da isti tvit vsebuje več kot en priklop, tako da v povprečju posamezen tvit vsebuje 1,26 preklopa, najvišje število identificiranih preklapov v istem tvitu pa je štiri, kar smo zaznali v šestih tvitih. Do znotrajstavčnega preklapljanja prihaja dvakrat pogosteje kot do medstavčnega. Približno polovica

preklopov je enobesednih, v povprečju pa je dolžina kodnega preklopa 1,26 besede. Rezultati so v skladu z ugotovitvami sorodnih raziskav, ki nakazujejo na to, da krajše preklope zlahka uporabijo tudi osebe, ki morda niso tako večje tujega jezika, medtem ko je za prenos daljših, celo frazeoloških besednih zvez potrebne več jezikovnega znanja.

Analiza preklopov glede na metapodatke, ki so pripisani vsem tvitom v korpusu Janes, kaže, da je delež preklopov občutno višji v nestandardnih tvitih, da pa ni bistvenih razlik v preklapljanju glede na spol tviteraša. S sociolingvističnim pristopom bi bilo zelo zanimivo raziskavo razširiti tako, da bi izvedli še analizo glede na druge pomembne sociodemografske podatke, kot so starost, stopnja izobrazbe in regionalna pripadnost uporabnikov družbenih omrežij. Poleg tega bi lahko preverili, kakšen je odnos avtorjev in bralcev do kodnega preklapljanja, ali se odnos spremeni glede na jezik preklopa oziroma ali obstajajo medgeneracijske razlike pri sprejemanju tujejezičnih prvin.

Analiza slovničnih značilnosti preklopov kaže, da je med preklopi največ samostalnikov in samostalniških zvez, ki jim sledijo medmeti, predvsem zaradi pogostih klepetalniških krajšav, medtem ko sta deleža pridevniških in glagolskih zvez nekoliko nižja od pričakovanj. Čeprav smo med preklopi identificirali tudi slovnične besedne vrste, zbrani podatki ne zadoščajo za sklepanje o tem, ali za kodno preklapljanje v slovenščini veljajo katere od slovničnih omejitev, ki so jih raziskovalci odkrili v drugih jezikih. Vsekakor bi bilo treba opraviti podrobnejše raziskave, da bi preverili, ali je preklapljanje res povsem prosto in odvisno zgolj od domišljije govorcev ali vendarle obstajajo določene konstrukcije iz slovenskih in tujejezičnih prvin, ki niso mogoče.

Glede stopnje prilagajanja preklopov v slovenščini smo ugotovili, da je zapis velike večine preklopov prevzet citatno ter da preklopi večinoma niso morfološko integrirani. Na ta rezultat gotovo vsaj v določeni meri vpliva uporabljeni način vzorčenja, ki temelji na avtomatsko pripisanih oblikoskladenjskih oznakah v korpusu za tujejezične besede (Nj). Zato bi bilo v prihodnje zanimivo ugotovitev preveriti na splošnejšem vzorcu.

V označenem korpusu preklopov smo identificirali 9 različnih jezikov, v katere preklaplajo uporabniki družbenega omrežja, med katerimi močno prevladuje angleščina (90 % vseh preklopov), ki ji sledi hrvaščina/srbščina/bosanščina (4,6 %) in nemščina (3,3 %), ostali jeziki so zelo redki. Večina kodnih preklopov na nivoju zapisa ali z obrazili ni prilagojenih slovenščini, temveč preklopi sledijo načelom vrinjenega jezika. Tu izstopajo preklopi iz nemščine, v katerih je stopnja integracije nekoliko višja, sklepamo, da zaradi tega, ker so uporabljeni germanizmi že dlje časa v rabi in imajo že status privzetih besed. V zvezi s tem bi bila zanimiva primerjava z drugimi (spletnimi) mediji, da bi ugotovili, ali je tako pogosto preklapljanje v

angleščino značilno za računalniško posredovano komunikacijo na splošno ali gre za specifično lastnost komuniciranja na Twitterju.

Kvalitativna analiza je pokazala, da so diskurzne funkcije preklpov zelo raznolike. Preklopi npr. pripomorejo k bolj zgoščenemu izražanju ter služijo kot dodatno pojasnilo, poudarek ali referenca na zunanje okoliščine. S preklopi tviteraši odgovarjajo sogovornikom, jih nagovarjajo, izražajo svoja čustva ali podkrepijo svoj odnos do napisanega. Posebno pozornost si zaslužijo ustajene diskurzivne fraze in frazeološke enote, ki smo se jih v predstavljeni raziskavi zgolj dotaknili. V prihodnjih raziskavah bi bilo zanimivo raziskati interference, do katerih prihaja pri njihovi rabi v izvorniku in pri njihovem prenosu v slovenščino. Pregled zaznanih tematskih polj je pokazal, da se preklopi pogosto nanašajo na tviteraški žargon in informacijske tehnologije oziroma se pojavljajo v pogovorih o različnih prostočasnih dejavnostih, kot so šport, pop kultura ter hrana.

Sklenemo lahko, da kodni preklopi ne služijo zgolj zapolnjevanju leksikalnih vrzeli, temveč dajejo avtorjem širše možnosti za izražanje ter ustvarjanje svoje spletne identitete in sloga. V raziskavi se nismo ukvarjali z vrednostno presojo, ali tovrstna uporaba tujejezičnih prvin ogroža ali bogati slovenščino, vsekakor pa gre za pogost fenomen, ki si zasluži empirično obravnavo in dobro razumevanje. Mešanje jezikov je pomembno raziskovalno vprašanje tudi za jezikovne tehnologije, ki lahko dosega-jo visoko stopnjo natančnosti le, če najprej ustrezno identificirajo jezik, iz katerega posamezna beseda oz. besedna zveza prihaja. To pa je toliko težje v nestandardnih, večjezičnih besedilih, ki so značilna za velik del računalniško posredovane komunikacije, zato je možnosti za izboljšave na tem področju še veliko, predstavljena raziskava pa nudi dragocen prvi uvid v problematiko tudi za te namene.

Zahvala

Avtorici se zahvaljujeta Tomažu Erjavcu za vso tehnično podporo pri raziskavi.

Literatura

- Androutsopoulos, Jannis, 2013: Code-switching in computer-mediated communication. Herring, Susan C., Dieter Stein, Tuija Virtanen (ur.): *Handbook of the Pragmatics of CMC*. Berlin: Mouton de Gruyter. 667–694.
- Appel, Rene in Pieter Muysken, 2005: *Language Contact and Bilingualism*. Amsterdam: Amsterdam University Press.
- Clyne, Michael, 2009: Constraints on code switching: how universal are they? *Linguistics* 25/4. 739–764.

- Deuchar, Margaret, 2006: Welsh-English code-switching and the Matrix Language Frame model. *Lingua* 116. 1986–2011.
- Erjavec, Tomaž, Špela Arhar Holdt, Jaka Čibej, Kaja Dobrovoljc, Darja Fišer, Cyprian Laskowski in Katja Zupan, 2016: Annotating CLARIN.SI TEI corpora with WebAnno. *Proceedings of the CLARIN Annual Conference 2016*. Aix-en-Provence, Francija.
- Gardner-Chloros, Penelope in Daniel Weston, 2015: Code-switching and multilingualism in literature. *Language and Literature* 24/3. 182–196.
- Gardner-Chloros, Penelope, 2009: *Code-switching*. Cambridge, New York: Cambridge University Press.
- Jakop, Nataša, 2006: *Pragmatična frazeologija*. Ljubljana: Založba ZRC.
- Joshi, Aravind K., 1982: Processing Of Sentences With Intra-Sentential Code-Switching. *Proceedings of the 9th conference on Computational linguistics – Volume 1*. 145–150.
- Myers-Scotton, Carol, 1997: *Duelling languages: Grammatical structure in code-switching*. Oxford: Clarendon Press.
- Myers-Scotton, Carol, 2000: Code-switching as indexical of social negotiations. Wei, Li (ur.): *Bilingualism reader*. London; New York: Routledge. 127–153.
- Myers-Scotton, Carol, 2002: *Contact Linguistics: Bilingual Encounters and Grammatical Outcomes*. Oxford; New York: Oxford University Press.
- Poplack, Shana, 1980: Sometimes I'll start a sentence in Spanish y termina en español: toward a typology of code-switching. *Linguistics* 18(7/8): 581–618.
- Poplack, Shana, 2015: Code Switching: Linguistic. *International Encyclopedia of the Social and Behavioral Sciences*, 2nd edition. Oxford: Elsevier Science Ltd. 918–925.
- Reher, Špela, 2017: *Slovenščina na prepihu: kodno preklapljanje v objavah slovenskih uporabnikov Twitterja. Kvantitativna in kvalitativna analiza tвитov iz korpusa nestandardne slovenščine Janes*. Magistrsko delo. Ljubljana: Filozofska fakulteta v Ljubljani.
- Rosenberg, Johanna, 2014: "I chuckled. Rolig pun där." *A grammatical investigation of Swedish-English code-switching in two web discussion forums*. Diplomsko delo. Lund University. <https://lup.lub.lu.se/student-papers/search/publication/4253187>
- Sebba, Mark, 2012: Multilingualism in written discourse: An approach to the analysis of multilingual texts. *International Journal of Bilingualism* 17/1. 97–118.
- Smernice za označevanje korpusa slovenskih tвитov JANES: tokenizacija, stavčna segmentacija, normalizacija, lematizacija in oblikoskladenjsko označevanje*, 2016. <http://nl.ijs.si/janes/wp-content/uploads/2014/09/JANES-jezikoslovne-smernice-v0.9.pdf>
- Šekli, Matej, 2015: Pomenska polja nemških izposojenk v slovenščini. *Jezikoslovni zapiski* 21/2. 31–44.
- Thomason, Sarah G., 2001: *Language contact: an introduction*. Edinburgh: Edinburgh University Press.
- Toporišič, Jože, 2004: *Slovenska slovnica*. Maribor: Založba Obzorja.